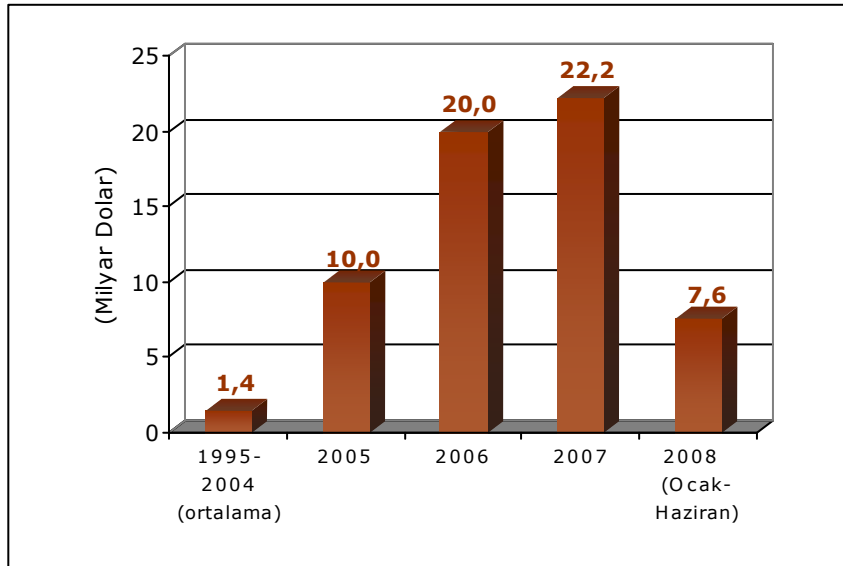

2008'İN İLK YARISINDA TÜRKİYE'YE 7,6 MİLYAR DOLARLIK ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIM GİRİŞİ GERÇEKLEŞTİ

2008'nin ilk 6 ayı itibari ile uluslararası doğrudan yatırım (UDY) girişleri **7,6 milyar dolara** ulaşmıştır. Haziran ayı sonu itibari ile yıllıklandırılmış (Temmuz 2007-Haziran 2008) rakam ise 17,3 milyar dolardır. Yıl sonu için yaptığımız 15 milyar dolar tahmini halen ulaşılabilir görünmektedir.

Türkiye'ye Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişleri

Kaynak: TCMB

* gayrimenkul alımları dahil

Bankacılık ve sigortacılık sektörlerindeki birleşme ve satınalmaların ödemelerinden kaynaklanan girişlerin yanı sıra ilk altı aydaki UDY girişlerinde British American Tobacco – BAT'nin Tekel'in sigara bölümü için Özelleştirme İdaresi'ne yaptığı ödeme en yüksek girişler arasında yer almıştır.*

Haziran 2008 sonu itibari ile en fazla UDY girişinin olduğu sektör, banka satınalma ve birleşmelerinin gerçekleşen ödemeleri dolayısıyla **%51** pay ile **finansal hizmetler** olurken; **imalat sanayi %26** pay ile en fazla doğrudan sermaye girişinin olduğu ikinci alan olmuştur.

* Özelleştirme işleminin ve ödemenin toplam değeri 1,7 milyar dolar olmakla birlikte, istatistik teknikler nedeniyle bu rakamın tamamı uluslararası doğrudan yatırım girişi olarak kaydedilmemiştir.

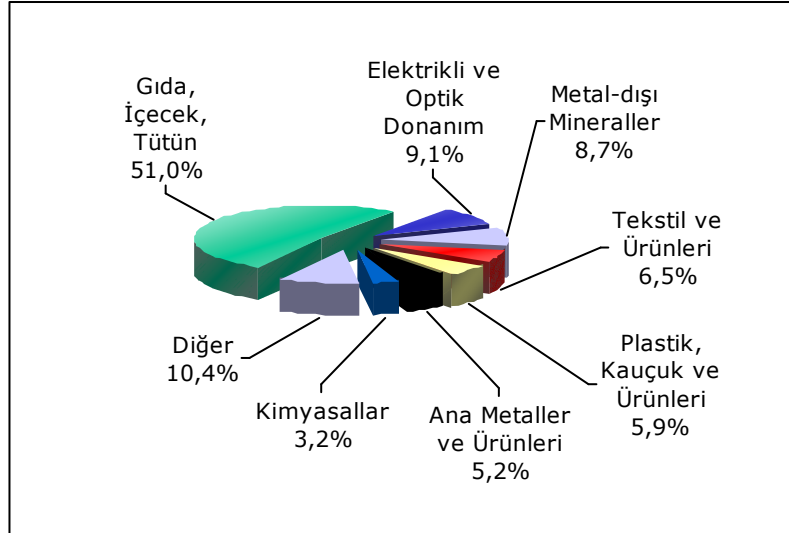
**2008 Yılı İlk Yarısında
Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerinin Sektörel Dağılımı**

Sektörler (Milyon Dolar)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008/ I. Yarı
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık	-	1	6	7	6	8	31
Sanayi	180	548	329	829	2.100	5.105	1.864
Madencilik	2	14	73	40	122	336	87
İmalat	110	448	190	785	1.866	4.202	1.601
Elektrik, gaz, su	68	86	66	4	112	567	176
Hizmetler	442	196	855	7.699	15.533	14.322	4.168
Finans	260	51	69	4.018	6.957	11.663	3.068
İnşaat	3	8	3	80	222	285	569
Gayrimenkul, Kiralama	-	6	3	29	99	868	306
Diğer hizmetler	179	131	780	3.572	8.255	1506	225
Toplam	622	745	1.190	8.536	17.639	19.435	6.063

Kaynak: TCMB

İmalat sanayi alt sektörlerine bakıldığında, **gıda-içecek-tütün** sektörüne girişler, temel olarak Tekel özelleştirmesinin etkisi ile, imalat sanayi genelinde %51 payla birinci sırada yer almıştır. Elektrikli ve optik donanım imalatı ile metalik olmayan diğer minerallerin üretimi %9'ar pay ile takip eden diğer alanlar olmuştur.

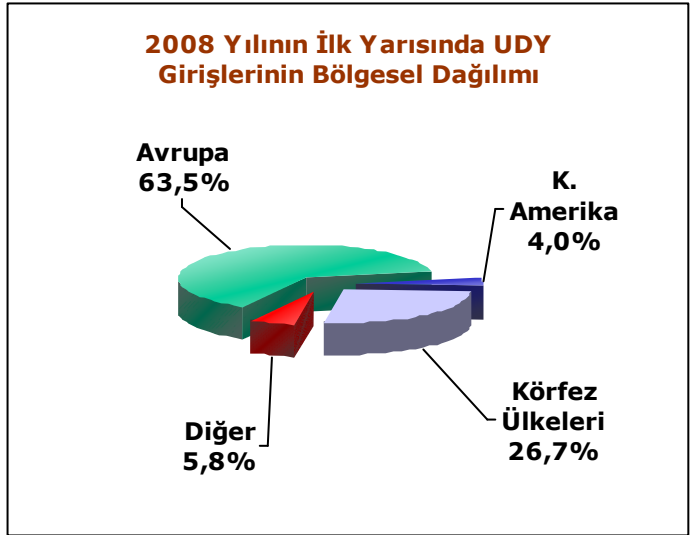
**2008 Yılı İlk Yarısında
İmalat Sanayine Uluslararası Doğrudan Yatırım Girişlerin Dağılımı**

2008'in yılının ilk yarısında Türkiye'ye UDY girişlerinin kaynağı olan ülkeler arasında **Hollanda, İngiltere, İspanya ve Fransa** başta gelmektedir. Hollanda kaynaklı girişler finans sektörüne olurken, İngiltere kaynaklı giriş Tekel'in BAT tarafından satın alınmasından kaynaklanmıştır.

2008 / I. Yarı	UDY Girişi (milyon dolar)	Pay (%)
1 Hollanda	1.060	17,5
2 İngiltere	735	12,1
3 İspanya	614	10,1
4 Fransa	406	6,7
5 Almanya	280	4,6
6 Avusturya	233	3,8
7 ABD	233	3,8
8 Belçika	99	1,6
9 Lüksemburg	93	1,5
10 İtalya	89	1,5
Diğer	2.221	36,6
Toplam	6.063	100,0

Kaynak: TCMB

Haziran 2008 itibari ile, Türkiye'deki toplam **uluslararası sermayeli şirket** sayısı ise **20.043**'e ulaşmıştır. 2007 sonu itibari ile 155,7 milyar dolar olan UDY **kümülatif stok değeri** ise Mayıs 2008 itibari ile 119,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.[†]

Yatırımcı Bakım Hizmetleri

Uluslararası doğrudan yatırımların (UDY) artırılmasında, yeni yatırımcıları çekmeye yönelik politikaların yanı sıra mevcut yatırımcıların yatırımlarını genişletmesine ve ana şirketlerinin başka yeni yatırımlarını da çekebilmelerine yönelik hizmetler de genellikle göz ardı edilen önemli unsurlardır. Dünyadaki UDY girişlerinin yüzde 32'sinin yeniden yatırımlardan kaynaklandığı hesaplanmaktadır. UNCTAD'ın 69 yatırım promosyon ajansı ile yapmış olduğu anket çalışması, ajansların bütçelerinin yalnızca yüzde 10'unu mevcut yatırımcılara yönelik faaliyetler için kullandığını göstermekle birlikte; ajansların yüzde 84'ü mevcut yatırımcılara yönelik hizmetlere eşit derecede ya da daha fazla önem verdiklerini belirtmektedirler.

Yatırımcı bakım hizmetlerini şirketlerin satış sonrası hizmetlerine benzetmek mümkündür. Bu hizmetler idari, operasyonel ya da stratejik hizmetler olarak sınıflandırılabilir. İdari hizmetler lisanslar ve çalışma izinleri gibi konularda prosedürlerin kolaylaştırılmasını, operasyonel hizmetler eğitim desteği, yerel tedarikçilerin kümelenendirilmesi gibi verimliliği artıracak hizmetleri ve stratejik hizmetler ise yeni ürün geliştirilmesine destek verilmesi ve yerel tedarikçilerin uluslararası standartlara taşınmasına yönelik hizmetleri kapsayabilir.

Yeni yatırımcı çekmeye yönelik promosyon faaliyetlerinden daha az maliyetli olması ve memnun mevcut yatırımcıların başlı başına bir promosyon faktörü olması nedeniyle bu tür hizmetlerin oldukça etkin olduğu düşünülmektedir.

Dünyadaki örneklerine bakıldığında ise, örneğin Hollanda "şirket dostu" diye tabir edilebilecek temas bazlı bir anlayışı benimserken, Çek Cumhuriyeti ajansının "proje bazlı" bir yaklaşımı benimsediği görülmektedir. İngiltere'de "satış sonrası hizmet takımı" yaklaşımı ile daha geniş yelpazede hizmetler sağlanırken, İrlanda ise kalkınma hedefleri ile de paralel olarak uluslararası şirketlerin yerel ekonomiye daha fazla entegre olmasına yönelik daha spesifik bir yaklaşım sergilemektedir.

Kaynak: UNCTAD

[†] Stok verisi, TCMB tarafından, girişlerin yanı sıra mevcut yabancı sermayeli şirketlerin bilançolarındaki değerlemeleri de göz önüne alarak hesaplanmaktadır.

Yılın **ilk altı ayında** Türkiye’de gerçekleşen 90 civarındaki **birleşme ve satınalma (B&S)** işlemlerinin açıklanan ve tahmini değerleri **11 milyar doların üzerinde** olurken, yıl sonunda bu rakamın 2007 yılında ulaşılan 20 milyar dolar seviyesinin altında kalması beklenmektedir. **Uluslararası yatırımcıların** yer aldığı 60’a yakın anlaşmanın açıklanan ve tahmini değerleri ise yılın ilk yarısı itibari ile yaklaşık **8 milyar dolardır**.

Uluslararası Yatırımcıların Yer Aldığı Başlıca* B&S Anlaşmaları (Ocak-Haziran 2008)

Şirket	Alıcı Şirket	Alıcının Ülkesi	Hisse Oranı (%)	Anlaşma Tutarı (Milyon dolar)
Tekel Sigara	British American Tobacco (BAT)	İngiltere	100,0	1.720,0
Migros Türk	BC Partners, DeA Capital, Turkven	İngiltere, İtalya, Türkiye	50,8	1.700,0
Set Italcementi Group	Sibirskiy Cement	Rusya	100,0	941,8
Acıbadem Sağlık Hiz.	Abraaj Capital	BAE	53,8	586,7
Axa Oyak Holding	Axa Group	Fransa	50,0	525,0
Koç Allianz	Allianz	Almanya	47,1	392,4
Güven Sigorta, Güven Hayat	Groupama	Fransa	100,0	282,5
Oyak Emeklilik	ING Group	Hollanda	100,0	169,8
Adoçim Çimento Beton	Titan Cement Group	Yunanistan	50,0	132,7

*100 milyon dolar ve üzeri

Kaynak: ISI Dealwatch, Deloitte Turkey

Yılın ilk yarısında gerçekleşen ve her biri 1,7 milyar dolarlık değere sahip British American Tobacco (BAT)’nin Tekel’in sigara bölümünü özelleştirme kapsamında satın alması ve Migros’un %50,8 hissesinin BC Partners, DeA Capital, ve Turkven’e satılması en yüksek değere sahip B&S anlaşmaları olmuştur.

Kaynaklar

- Merkez Bankası Ödemeler Dengesi İstatistikleri
www.tcmb.gov.tr
- Hazine Müsteşarlığı
www.hazine.gov.tr
- UNCTAD Investment Brief
www.unctad.org
- ISI Internet Securities, Dealwatch
www.securities.com
- Deloitte Türkiye, Birleşme ve Satınalmalar Raporu
www.deloitte.com